

2013

Jaarverslag vzw Boeren op een Kruispunt

Weet je niet welke kant je op wil?

Er over praten helpt echt!

vzw **Boeren op een Kruispunt**

Helpt je discreet op weg

Bel gratis
0800-99-138

Inleiding

Het 7^e werkingsjaar van vzw Boeren op een Kruispunt was een vruchtbaar jaar met heel wat realisaties, maar ook met nieuwe uitdagingen. In dit jaarverslag willen we een beeld geven van onze activiteiten en toekomstbeeld.

In tegenstelling tot vorige jaren geven we maar beperkt cijfermateriaal. Binnen de raad van bestuur worden wel beleidsondersteunende gegevens doorgegeven, zodat onze waarnemingen bekend zijn bij de beleidsmakers.

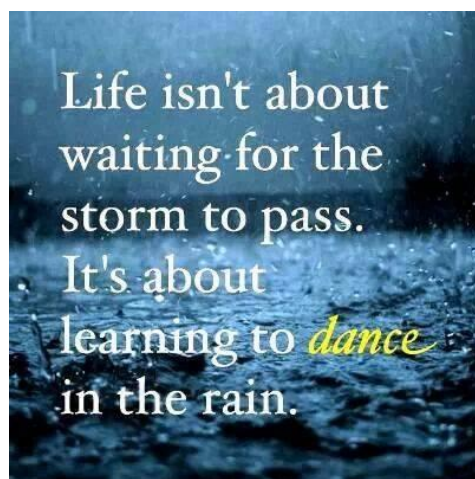
1. Onze begeleiding bevat veel segmenten en onderwerpen.

Voor de bedrijfseconomische analyse hebben we een 40 tal rekentools ontwikkeld, die ons helpen om vlot een beeld te vormen over het bedrijf. We hebben het project 'Uitzicht door inzicht' voorbereid samen met Innovatiesteunpunt en SBB. We zijn gelukkig dat het project toegankelijk is voor alle boeren en tuinders in Vlaanderen, die behoefte hebben aan een ondernemersscan.

Voor **de juridische onderwerpen** hebben we meer ervaring opgebouwd met de Wet Continuering voor Ondernemingen. Onze ervaringen zijn beschreven op de website en kunnen dienen voor de mensen, die deze gerechtelijke bescherming overwegen. Bovendien hebben we een groot aantal gezinnen in begeleiding, waardoor we het juridische verloop van de procedure praktisch hebben leren kennen.

Voor **de technische begeleiding** werken we samen met de klassieke voorlichters: nadat we terug orde in de chaos organiseerden, hebben heel wat bedrijven weer de moed opgepakt om samen met hun technische voorlichters te gaan werken aan betere technische resultaten.

Wat betreft **problemen** rond sociale voorzieningen konden we bij veel gezinnen stappen zetten om hun sociaal statuut in orde te krijgen en om terugbetalingen door het ziekenfonds te krijgen, zodat het gezinsbudget weer iets menselijker wordt.

De grootste vooruitgang hebben we geboekt in de erkenning en omkadering van psychosociale aspecten rond armoede. Armoede in landbouw wordt steeds meer erkend. De lotgenoten voelen deze erkenning en kunnen hier kracht uit halen.

- Eerst hadden we de actie Armoede op den Buiten van Welzijnszorg, waar KVLV en Landelijke Gilden in volle breedte hebben aan meegewerkt. Hierdoor is de erkenning gestegen, en zijn steeds meer lokale verenigingen zich gaan bezinnen hoe ze de noden van hun leden en ex-leden kunnen lenigen. Tijdens de actie konden we in verschillende verenigingen over het Vlaamse land het verhaal van boeren en tuinders brengen.
- De media gaven zeer uitgebreide reportages. Als we de oplagen van de verschillende geschreven artikels bekijken, dan is dit wellicht het beste resultaat van de vorige 7 jaar.
- Tenslotte verwachten we veel van het project Uitzicht door inzicht dat voluit wordt gedragen door Innovatiesteunpunt en SBB. Het grote voordeel van deze partners is dat ze beschikken over zeer brede communicatiekanalen, waardoor we zeer veel boeren en tuinders kunnen inspireren om de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen om nooit in crisis te geraken. Bovendien biedt het project het voordeel dat deze organisaties door de aanpak veel ervaring en rechtstreekse waarnemingen opdoen: dit maakt het onze vzw gemakkelijker om bij volgende overlegmomenten het anonieme verhaal van boeren en tuinders te doen.

Ons communicatieplan is verder geprofessionaliseerd.

- De oubollige website had meer dan 1.000.000 paginaviews op de teller en was aan vervanging toe. Met de nieuwe CMS-website hebben we weer een medium dat beantwoordt aan de interneteisen van vandaag.
- We zijn de grote organisaties gevolgd door een eigen Facebookpagina te maken. Op de facebookpagina worden alle tips van de website gepubliceerd. Lezers kunnen best beoordelen wat interessant is en wat niet. Wat interessant is, wordt hopelijk gedeeld met familieleden, vrienden en collega's, zodat deze tips zo diep mogelijk in de sector worden verspreid. Vandaag hebben we 400 lezers, die onze pagina 'leuk' hebben gevonden. In vergelijking met de oprichtende organisatie zien we dat daar nog heel wat groei mogelijk is. (Boerenbond heeft bijna 2000 fans, Groene Kring heeft bijna 1500 fans).
- Onze digitale nieuwsbrief is veranderd van layout en technologie. Door het gebruik van deze technologie kunnen we de tips van de website zeer snel in de juiste layout gieten, en de informatie zeer veilig verspreiden naar de meer dan 2.000 abonnees. We hoeven ons minder zorgen te maken over inschrijven en uitschrijven, omdat het pakket dit automatisch perfect bijhoudt. Het valt op dat het aandeel abonnees van boerende boeren en tuinders stijgt, ten opzichte van de erfbetreders, consultants en voorlichters. We moeten erover nadenken hoe we meer inschrijvingen kunnen krijgen van

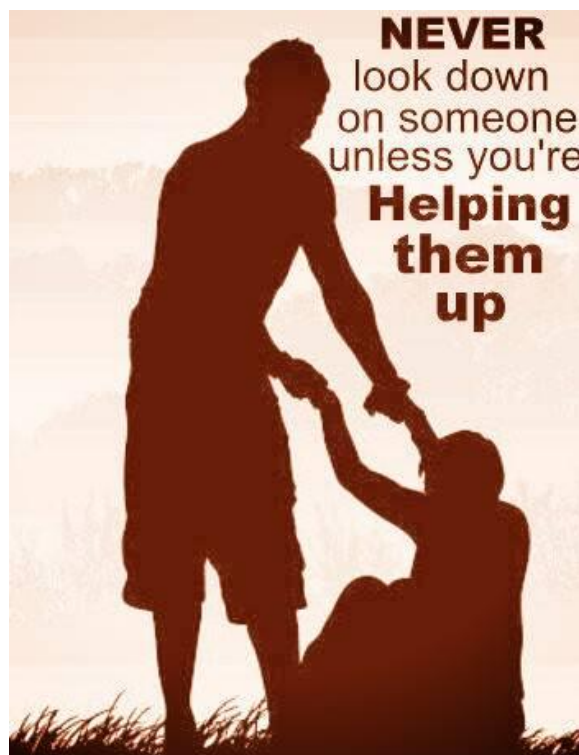
deze erfbetreders, omdat zij een kanaal kunnen zijn om goeie tips door te geven aan boeren en tuinders zonder internet (40%?).

2. De organisatie zelf heeft zonder veel verandering een robuustere structuur gekregen:

- De inzet van onze freelance psychologen is vlotter dan voorheen. We zijn trots op dat we kunnen samenwerken met psychologen, die specifieke leefwereld van boeren en tuinders kennen. Hierdoor voelen we dat er betere resultaten zijn geboekt.
- Bovendien hebben we ook de weg gevonden om onze vrijwilligers bredere en frequenter in te zetten. Omdat we rekening houden met de behoefte van de vrijwilliger zelf, hebben we van ieder vrijwilliger een leuke opdracht en voor iedere opdracht wel een leuke vrijwilliger.

Begin 2013 waren we erg ongerust over de financiering van de vzw.

- Met de medewerking van onze Minister Kris Peeters hebben we meerdere partners kunnen overtuigen om ons jaarlijks structureel te ondersteunen.
- In 2013 hebben we voor het eerst onze erkenning als sociale organisatie kunnen gebruiken, zodat we particuliere giften boven de 40 euro konden belonen met een fiscaal attest. De aanzet tot een bredere crowdfunding is hiermee gezet.
- Tenslotte zijn er enkele extra giften binnen gekomen, die we niet hadden verwacht. De 'kers op deze taart' was de financiële steun van Koning Filip en Koningin Mathilde bij hun intrede in de provincie Oost-Vlaanderen.

3. Resultaten 2013

Het aantal nieuwe gezinnen dat zich heeft aangemeld, was in 2013 lager dan de vorige jaren. Er wordt echter door een steeds groter aantal mensen, die zich de voorgaande jaren hebben aangemeld, opnieuw beroep op ons gedaan met soms een totaal verschillende problematiek. Hier worden geen cijfers over verzameld maar deze cases vormen wel een groot deel van de werklast.

Bij verdere analyse van de aanmeldingen per provincie ontdekken we toch enkele opmerkelijke resultaten.

Het grootste aantal aanmeldingen ligt zoals gewoonlijk in Oost- en West-Vlaanderen.

We wisten echter niet dat we bij de toetsing in de provincie Antwerpen 7.5% van het aantal bedrijven (2010) hebben bezocht.

Mogelijk ligt de verklaring dat er in Antwerpen meer volledige nieuwe bedrijven of bedrijven met grote nieuwe investeringen (glastuinbouw, grotere melkveehouderij)

In de Provincie Limburg en Vlaams-Brabant ligt het aantal aanmeldingen veel lager. Het lage aantal boeren en tuinders in deze provincies biedt deels de verklaring hiervoor. Bovendien zien we dat er volgens de statistieken van 2010 meer bedrijven zijn met minder dan 1 VAK arbeidsbezetting. We denken dat er in deze provincies meer bedrijven aan verbreding doen, of hun gezinsinkomen halen buiten de land- en tuinbouwsector.

Het aantal preventievergaderingen lag op 74. Dit is lager dan de vorige jaren. We moeten bijkomende inspanningen doen om nieuwe onderwerpen te vinden.

Voor zover bekend, kwam onze dienstverlening en organisatie 45 keer in de brede media. Hieronder waren er enkele kranten en uitgevers met een indrukwekkende oplage. Anderzijds zien we dat verschillende organisaties onze dienstverlening systematisch uit hun communicatie houden: op zich is dit ook geen probleem voor zover ze de problematiek van boeren en tuinders in nood zelf erkennen en er ook alle mogelijke oplossingen bieden. De vzw op zich heeft immers niet het doel zichzelf in stand te houden, maar problemen van de doelgroep opgelost te krijgen.

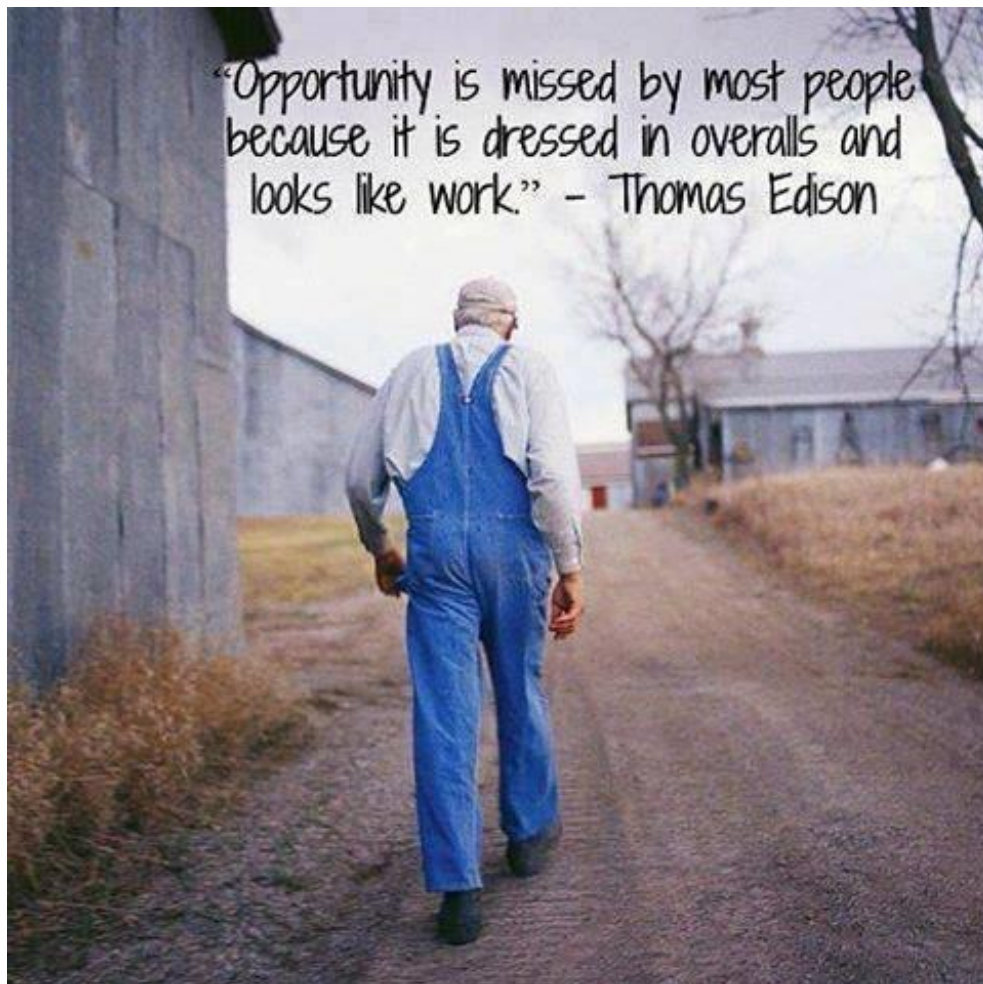
Voor de psychologische begeleidingen bleven we beroep doen op onze ervaren ploeg van 7 freelance psychologen. Samen bezochten ze 180 keer gezinnen in problemen. Bovendien werden dit jaar ook enkele mensen telefonisch ondersteund.

Het is altijd de bedoeling geweest om mensen met psychologische problemen tijdelijk te ondersteunen tot ze terecht kunnen bij de klassieke geestelijke gezondheidszorg. Dit jaar viel op dat net die geestelijke gezondheidszorg nieuwe adviesvragers doorstuurde naar onze hulporganisatie. Voor zover we dan de opdracht krijgen om het bedrijfseconomisch kader duidelijk uit te tekenen zodat de psychiatrie weet waar de mogelijkheden binnen de beperkingen liggen, dan voelen we ons hierbij goed. Voor de situaties waar de klassieke gezondheidszorg

ons de opdracht geeft om de psychosociale problemen aan te pakken, moeten we in de nabije toekomst een oplossing zoeken.

Onze vrijwilligers zijn goed ingeschakeld om de vaste medewerkers te ondersteunen in de begeleiding: zij ordenen de administratie van boeren en tuinders, worden ingezet voor de aanvragen vrijstelling sociale bijdragen of gaan regelmatig op bezoek voor een warme babbel.

We vermoeden echter dat door de verschillende acties en mediacampagnes veel vrijwilligerswerk is geanimeerd binnen andere organisaties en verenigingen. Boerenzoons en boerendochters, die zorgen voor eigen familieleden en vrienden in de sector land- en tuinbouw, nemen een deel van het werk over en zorgen ervoor dat mensen nooit zo diep in problemen geraken, dat herstel onmogelijk wordt.

4. Uitdagingen voor de nabije toekomst.

Het maatschappelijke beeld van ondernemerschap maakt steeds het onderscheid tussen de blijvers en de wijkers. Wie in moeilijkheden geraakt, krijgt steeds minder kansen om terug op de rails te geraken en aan te sluiten bij het peleton.

Reeds 7 jaar vertellen we dat het 'aantal noodzakelijke competenties om succesvol ondernemer te blijven, niet in een hoofd geraakt'. Wie competenties kan inkopen en een stukje van zijn verdiensten kan verdelen naar dienstverleners, kan in orde blijven.

Het sociaal netwerk dat je informeert wat noodzakelijk is en wat niet, wordt dus steeds belangrijker. Lidmaatschap van een syndicale organisatie wordt levensnoodzakelijk om the licence to produce te behouden.

We onderscheiden 3 verschillende doelgroepen waar we problemen verwachten en waar we nog oplossingen moeten voor uitwerken:

- In 2013 ontdekten we dat er relatief meer grote bedrijven in problemen geraken dan kleinere bedrijven. Bij sommige sectoren kwam al meer dan 20% van de grote bedrijven hun nood klagen.
- 25 tot 33% van de boeren en tuinders zijn vrijgezel, gescheiden of weduwe/weduwnaar . Bedrijfstechnisch moeten ze alle ondernemerseisen alleen voldoen (in tegenstelling tot koppels die de opdrachten kunnen verdelen of samen voldoende geld verdienen om dienstverleners in te kopen). Sociaal hebben veel alleenstaanden last van eenzaamheid. Vooral op bedrijven waar de ouders jaren lang gezelschap waren, weegt de eenzaamheid of kans op eenzaamheid zwaarder dan de bedrijfseconomische toekomst.
- In de meitelling van 2010 telden we nog 25.000 bedrijven. Hiervan waren er bijna 7.000 bedrijven met minder dan één VAK. Veel nieuwe regels maken onderscheid tussen de 'echte' boeren en de 'halfbakken' boeren en tuinders. Hoe kunnen we het welzijn van deze doelgroep ondersteunen? Gaat het GLB, het VLIF, de ruimtelijke ordening en nieuwe pachtwetgeving nog de kans geven aan deze bedrijven om boer of tuinder te blijven? En indien niet, hoe geven we hen zelfrespect en hoe helpen we hen gelukkig te zijn in een beroep, waar ze niet van droomden?
- Uit verschillende analyses leiden we af dat 30 % van de land- en tuinbouwbedrijven een te laag inkomen hebben. Steeds meer erfbetreders laten hen links liggen en ontzeggen hen de noodzakelijke ondersteuning om agrarisch ondernemer te blijven binnen een agrarische sector die zeer snel evolueert.
Hoe kunnen we een aantrekkelijke toekomst projecteren voor mensen, die hun droom niet kunnen realiseren, binnen een slabakkende economie, waar er weinig arbeidsplaatsen beschikbaar zijn?

De verschillende doelgroepen begrijpen mekaar niet altijd.

- Kleine bedrijven zeggen ons dat grote bedrijven voor oneerlijke concurrentie zorgen, doordat ze jarenlang onder hun kostprijs produceren tot ze gedwongen over gelaten worden aan een kapitaalkrachtige partij.
- Grote bedrijven hebben het anderzijds over de concurrentievervalsing van kleine of parttimebedrijven, omdat ze hun gezinsinkomen gedeeltelijk halen buiten de land- en tuinbouw of doen aan verbreding binnen de sector.

Als vzw moeten we hier geen keuze in maken: volgens onze statuten is onze opdracht gericht naar alle boeren en tuinders in nood.

5. Calimero-verhalen verstommen in het geweld van de harde economie.

In ons maatschappelijk bestel is er steeds meer aandacht voor jonge, aantrekkelijke en intelligente 'high potentials', die hard kunnen werken. Wie door ziekte, ongeluk, eigen fout of brute pech verzwakt is, kan steeds minder zijn verhaal kwijt en wordt vlot afgeschreven.

Veel minderbedeelden worden verweten een calimero-complex ("Zij zijn groot en ik is klein en da's niet eerlijk, o nee") te hebben. Deze beschuldiging op zich snoert hen dikwijls de mond en voorkomt dat het verhaal breed uitgebracht wordt.

Onze dagelijkse waarnemingen van 'on'menselijke noden motiveren ons om te blijven zoeken naar oplossingen. In veel gevallen zijn de beperkingen snel duidelijk.

Onze analysemethode van de bedrijfseconomische, technische, administratieve, sociale aspecten toont meestal snel waarom het voor de betrokkene zo moeilijk is om de gewenste verandering tot beter welzijn te realiseren.

Om tot verandering te komen is een procesondersteuning nodig die vaak geruime tijd in beslag neemt. In deze problematiek speelt niet alleen de kwaliteit van het advies een rol maar vooral de acceptatie ervan door de betrokken personen. Het is tenslotte hun leven dat een grote wending neemt. Deze mensen zoeken vooral steun tijdens dit proces van bijstelling van verwachtingen en acceptatie van een andere manier om hun leven vorm te geven. Ondersteuning betekent hier onder meer het aanreiken van bruikbare en hanteerbare informatie over andere mogelijkheden. Tevens kan praten met iemand die begrip heeft voor de situatie en meedenkt in de richting van een oplossing zorgen voor een verheldering van verwachtingen, ambities en mogelijkheden.

In veel gevallen zijn er sterke emoties verbonden aan de huidige situatie en de noodzaak tot verandering. Deze emoties blokkeren vaak de weg naar een oplossing. Hier is erkenning voor en reflectie van deze gevoelens een essentieel onderdeel van de begeleiding.

We proberen dan ook vooral na te denken hoe we de persoon kunnen motiveren om zijn/haar harde realiteit te aanvaarden en een nieuwe / andere toekomst te aanvaarden, die hem/haar op termijn gelukkiger kan maken.

Het niet tijdig tegemoet komen aan deze noden leidt niet alleen tot financiële gevolgen voor de persoon zelf en de maatschappij maar ook heel dikwijls tot psychosociale problemen, waarvan de uitwassen nog schrijnender zijn dan de strikte armoede op zich.

Relatieproblemen, generatieproblemen, conflicten, slaapproblemen, depressie, burnout tot suïcidale gedachten (zwarte gedachten) komen veel meer voor dan we konden vermoeden. De gevolgen zorgen voor een zware maatschappelijke kostprijs, die amper kan opgeteld worden.

Daarom blijven we pleiten **voor de erkenning van de noden van boeren en tuinders in nood**. Boeren en tuinders in de sector zelf kunnen ons hierbij helpen door zelf eerlijke verhalen te vertellen bij hun vertegenwoordigers en te erkennen dat ze zelf ook ooit kunnen in dergelijke problemen komen. We hopen bovendien hiermee de nood aan geestelijke gezondheidszorg mee bespreekbaar te krijgen bij de stakeholders.

Zelf gaan we **de drempel om hulp te vragen nog proberen verlagen**. Tot op heden stelden we dat adviesvragers zelf hulp en ondersteuning moeten vragen als teken van probleembesef en bereidheid om verandering te aanvaarden. Voortaan zoeken we methodes om mensen, die door hun situatie niet meer de kracht hebben om hulp te roepen, ook toegang te geven tot onze hulpverlening of andere dienstverlening. Deze aanpak zal wellicht vereisen dat we begeleidingstraject gaan aanpassen aan de wensen van mensen, die hun behoeftes minder kunnen uitspreken.

We blijven hopen op meer respect voor mensen, die pech hebben, die zwakker zijn, die minder mogelijkheden hebben. Al wie respect heeft voor eigen familie, vrienden en collega's kan ons hierin helpen door tijd te maken voor mekaar. Op termijn zal dit het welzijn van boeren en tuinders in nood verhogen.

Het is de kwetsbaarheid die ons bindt.

In afwachting van bredere ondersteuning,
Kan u op ons blijven rekenen.

Hoogachtend,

Riccy Focke
Coördinator

Dirk Lips
Voorzitter van de Raad van Bestuur.

“I have not **failed**.
I’ve just found
10,000 ways
that won’t work.”

~ Thomas Edison

**Learn from
the past . . .
then get the hell
out of there!**

RECOVERY AND HOPE

Don't judge me by
MY PAST.
I don't live there
ANYMORE.

www.singatrains.com